

Professionsbachelorers faglige mobilitet

Af Niels Henning Bjørn, NIHB@kl.dk

Professionsbachelorer som pædagoger, lærere og sygeplejersker har gennemført en uddannelse rettet mod en specifik arbejdsfunktion, som hovedsaglig ligger inden for den offentlige sektor, men ændringer i arbejdsforholdene har givet anledning til diskussion af professionsbachelorernes faglige mobilitet. Hvor stor en andel af bachelorerne er beskæftiget inden for kerneområderne for deres uddannelse, og hvor stor en andel uddanner sig ud over bacheloren?

Formålet med dette analysenotat er at belyse bachelorerne tilknytning til arbejdsmarkedet og til kerneområderne for deres profession. Vi vil også komme ind på aldersfordelingen ved afslutningen af uddannelsen og omfanget og retningen af eventuel efterfølgende uddannelse.

Dato: 30. januar 2018

Sags ID: SAG-2018-00192
Dok. ID: 2481712

E-mail: NIHB@kl.dk
Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 9

Analysens hovedkonklusioner

- Professionsbachelorerne arbejder forholdsvis ofte inden for deres kernebrancher
- Bachelorerne med beskæftigelse uden for kernebrancherne er ofte inden for den offentlige sektor eller med tilsvarende arbejdsfunktioner
- Omkring 10 pct. af professionsbachelorerne gennemfører en anden uddannelse i løbet af 10 år efter afslutningen af bacheloren
- Typisk gennemfører professionsbacheloren en uddannelse, som er en udbygning af bacheloren
- Omkring 90 pct. af professionsbachelorerne er i job i kernebrancher efter 10 år

Dato: 30. januar 2018

Sags ID: SAG-2018-00192
Dok. ID: 2481712E-mail: NIHB@kl.dk
Direkte: 3370 3235Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København Swww.kl.dk
Side 2 af 9

Indhold

1	Baggrund og indledning	2
2	Analyse af registerdata.....	3
3	Resultater	3
3.1	Bachelorerne har mere erfaring end mange studerende	4
3.2	Bachelorernes efterfølgende uddannelse.....	4
3.3	Høj andel af lønmodtagere blandt professionsbachelorere.....	5
3.4	Høj andel i kernebrancher	6
	Bilag 1 – Professionsbachelorers efterfølgende uddannelse	8
	Bilag 2 – Kernebrancher for professionsbachelorere	8

1 Baggrund og indledning

Professionsbachelorere som eksempelvis pædagoger, lærere og sygeplejersker udgør en central del af arbejdsstyrken i den offentlige sektor og i produktionen af offentlig service, og udbuddet af professionsbachelorere er vigtigt for kommuner og regioners produktion af offentlig service. Professionsbachelorernes tilknytning til arbejdsmarkedet og beskæftigelse inden for de kernebrancher, hvor de udgør en central arbejdsstyrke, er således vigtig for regioner og kommuner.

Professionsbachelorere har en uddannelse, der er rettet mod nogle specifikke job, eksempelvis lærere er uddannet til at undervise inden for nogle afgrænsede områder i f.eks. grundskolen, men de besidder også kompetencer, der kan anvendes inden for andre områder og kan også undervise voksne og i andet end fag i grundskolen. Tilsvarende kan kompetencerne hos pædagoger, sygeplejersker, bibliotekarer og jordemødre i større eller mindre omfang anvendes inden for andre områder.

Målet for denne analyse er at afdække beskæftigelsesgraden i kernebrancher for de tre store grupper af professionsbachelorere. Dette inkluderer tilgang af nyuddannede fra uddannelsesinstitutionerne, hvor vi vil komme ind på alder ved afslutning af uddannelsen. Derefter vil vi undersøge deres tilknytning til arbejdsmarkedet, idet midlertidig eller permanent afgang fra arbejdsmarkedet spiller en rolle for det samlede udbud.

Det indeholder også en analyse af professionsbachelorernes videre uddannelse efter afslutningen af bachelor studiet. Nogle vælger at skifte til et helt andet arbejdsområde, mens andre ønsker at udbygge deres kompetencer inden for området ud over bachelorniveauet.

2 Analyse af registerdata

Analysen bygger på en omfattende analyse af anonymiserede registerdata for især uddannelse og beskæftigelse for hele befolkningen. Registerdata er stillet til rådighed af Danmarks Statistik under forskerordningen.

Analysen tager udgangspunkt i registrene for personernes fuldførte uddannelser og tilknytning til arbejdsmarkedet, hvor de seneste oplysninger er fra 2015.

Analysen ser dels på tilknytningen til arbejdsmarkedet for personer, der afsluttede deres uddannelse i 2005, og dels på alle som har gennemført en af de nævnte uddannelser i 2015 eller tidligere. Denne kombination af to metoder giver et bedre overblik over udviklingen for grupperne af professionsbachelorere.

Vi har valgt at gennemføre analyser for tre store grupper af professionsbachelorere, idet det er en fordel at have en stor gruppe af personer i analysen. Det er muligt at resultaterne kan overføres til andre grupper af professionsbachelorere, men det er langt fra sikkert, da uddannelserne har forskellige målgrupper af arbejdsfunktioner og arbejdsgivere. Et eksempel herpå er fysioterapeuter, der i højere grad finder beskæftigelse inden for private virksomheder, end hvad der er tilfældet for sygeplejersker.

3 Resultater

Pædagoger, lærere og sygeplejersker er tre af de største grupper af professionsbachelorere, som uddannes og som primært er beskæftiget inden for produktion af offentlig service, uanset om det er eksempelvis en privat skole eller en kommunal skole. Totalt set er der over 160.000 personer i alderen 20-69 år, der har gennemført en uddannelse som pædagog, mens der er lidt færre som er uddannet som lærer eller sygeplejerske, jf. tabel 3.1

Tabel 3.1: Professionsbachelor i alderen 20-69 år, udvalgte grupper, 2015

	Gennemført uddannelse	Seneste uddannelse
Pædagoger	163.000	147.000
Lærere	146.000	130.000
Sygeplejersker	109.000	87.000
I alt	418.000	364.000

Note: Alle registrerede uddannelser

Kilde: Egne beregninger på registerdata

Inden for alle tre grupper er der personer, som efterfølgende har gennemført andre uddannelser, fortrinsvist på et højere niveau. Samlet set er der godt 50.000 færre professionsbachelorere, når vi betragter den seneste uddannelse.

3.1 Bachelorerne har mere erfaring end mange studerende

Professionsbachelorerne har ofte erfaring fra sabbatår efter afslutningen af ungdomsuddannelsen som f.eks. en studentereksamen, og i 2005 havde mere end 25 pct. gennemført læreruddannelsen som en voksenuddannelse som meritlærer, hvilket betyder, at de ofte har gennemført en anden uddannelse i forvejen. Det gælder i noget mindre grad for pædagoger. Nogle af sygeplejerskerne havde i forvejen gennemført en uddannelse som SOSU assistent, hvilket også bidrager til deres erfaring før de begyndte på bacheloren.

Konsekvensen er, at den største enkelte aldersgruppe er den i sidste halvdel af 20'erne. Over halvdelen af pædagogerne uddannet i 2005 er fra 25 år til 29 år gamle, mens der kun er ca. 15 pct. af pædagogerne, som afsluttede deres uddannelse før de fyldte 25 år. Lærere og sygeplejersker er i gennemsnit ældre end pædagogerne ved afslutningen af deres uddannelse.

Dato: 30. januar 2018

Sags ID: SAG-2018-00192

Dok. ID: 2481712

E-mail: NIHB@kl.dk

Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10

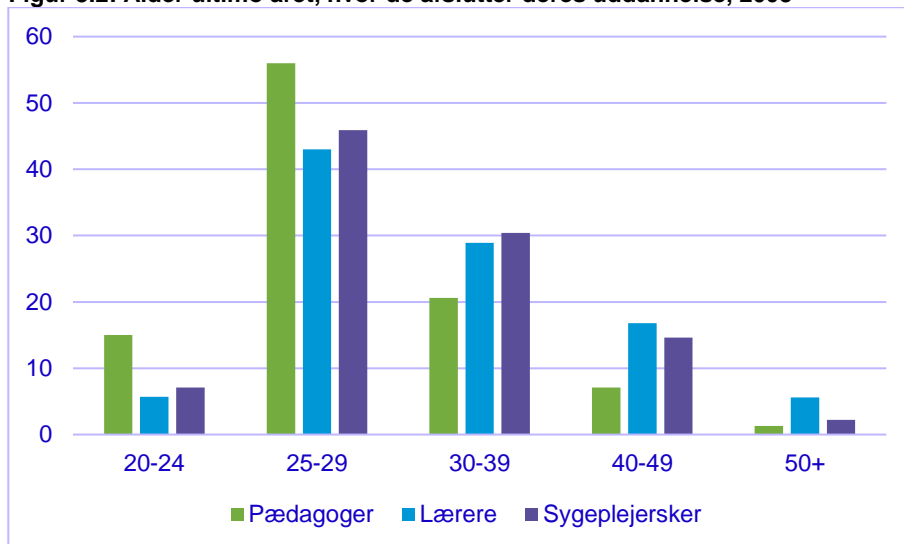
Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 4 af 9

Figur 3.2: Alder ultimo året, hvor de afslutter deres uddannelse, 2005

Note:

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Professionsbachelorerne er betydeligt ældre end nogle af de bachelorstuderende, som typisk fortsætter med en kandidatudbygning af deres uddannelse. En forklaring er, at de medtagne professionsbacheloruddannelser er 3½-4 år lange, og de er dermed ½-1 år længere end en HA i erhvervsøkonomi.

3.2 Bachelorerne efterfølgende uddannelse

Tendensen til at gennemføre en uddannelse efter kan variere efter udbud og efterspørgsel på konkrete uddannelsestyper og modetrends, hvorfor vi zoomet ind på de bachelorer, som afsluttede deres uddannelse i 2005, og her ser vi nærmere på deres efterfølgende uddannelse.

Her er det ca. 10 pct. af årgangen, der efterfølgende vælger at gennemføre en anden uddannelse, og hvor en lille gruppe vælger en erhvervsuddannelse, så er det typiske at vælge en længere videregående uddannelse, jf.

tabel 3.2. Det må her bemærkes, at nogle af bachelorerne fra 2005 tidligere har gennemført en anden kompetencegivende uddannelse, og der er bl.a. en større gruppe af meritlærere, som typisk har gennemført en anden uddannelse i forvejen.

Tablet 3.2: Efterfølgende uddannelse for professionsbachelor uddannet i 2005

	Gennemført anden uddannelse	Hyppigste anden uddannelse	Andel
Pædagoger	9 pct.	Pædagogik LVU	3 pct.
Lærere	10 pct.	Pædagogik LVU	2 pct.
Sygeplejersker	11 pct.	Sundhedsvidenskab LVU	2 pct.

Kilde: Egne beregninger på registerdata

De typiske uddannelser fremstår som videreuddannelse inden for området eller det er uddannelser, eller det kan være uddannelser på samme niveau som professionsbachelor uddannelserne som eksempelvis administrationsøkonom mv., jf. bilag 1.

Der er også professionsbachelorer, der gennemfører en erhvervsuddannelse som eksempelvis en kontoruddannelse, men det er meget fordelt ud over forskellige uddannelser, og ingen af dem omfatter mere end ½ pct.point af nogen af uddannelsesgrupperne.

3.3 Høj andel af lønmodtagere blandt professionsbachelorer

Professionsbachelorerne med afsluttet uddannelse i 2005 er i høj grad tilknyttet arbejdsmarkedet i 2015, idet mellem 90 og 95 pct. af dem uden efterfølgende uddannelse er selvstændige, lønmodtagere eller ledige, jf. figur 3.2. Desuden er 2 pct. i gang med en uddannelse, mens mange af de resterende modtager en form for overførsler, lige fra integrationsydelse til kontanthjælp.

Der er kun få selvstændige, da der ikke er ret mange selvstændige inden for offentlig service eller lignende, og samtidig er der kun få arbejdsløse inden for de tre områder. Det betyder, at næsten hele arbejdsstyrken er at finde inden for lønmodtagere.

Der er langt færre på permanente overførselsindkomster blandt sygeplejerskerne end blandt pædagoger og lærere, og ligeledes meget få ledige. Samlet giver det en meget høj andel af sygeplejerskerne er beskæftiget som lønmodtagere.

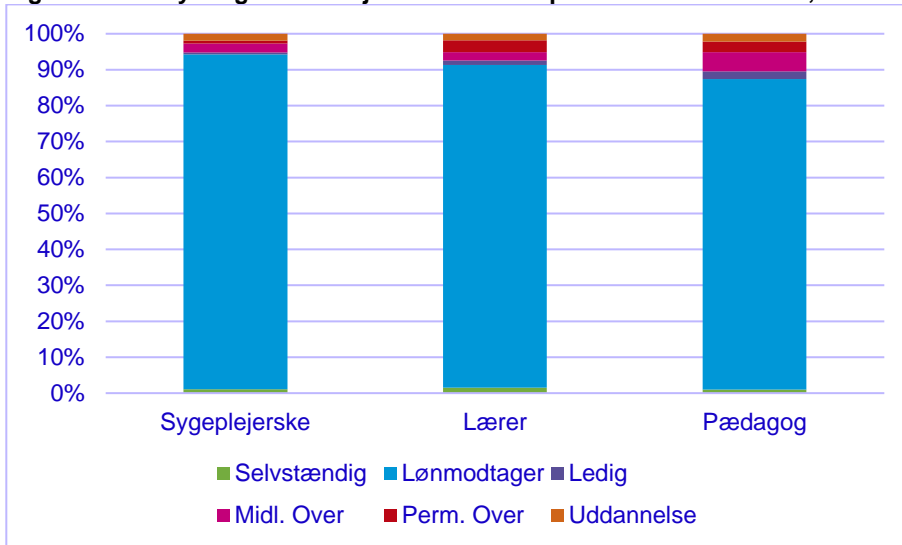
Dato: 30. januar 2018

Sags ID: SAG-2018-00192
Dok. ID: 2481712

E-mail: NIHB@kl.dk
Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 9

Figur 3.2: Tilknytningen til arbejdsmarkedet for professionsbachelorer, 2015

Note: Der indgår kun professionsbachelorer med afsluttet deres uddannelse i 2005, og som ikke har gennemført anden uddannelse senere.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Dato: 30. januar 2018

Sags ID: SAG-2018-00192
Dok. ID: 2481712

E-mail: NIHB@kl.dk
Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 9

3.4 Høj andel i kernebrancher

Professionsbachelorerne er uddannet til at udføre en række konkrete arbejdsfunktioner, men samtidig erhverver de kompetencer til at indgå i en række andre job, som i større eller mindre grad kan betegnes som kernebrancher for dem. Det er oplagt, at folkeskoler, efterskoler og ungdomsskoler er kernebrancher for lærere, mens gymnasier, studenter- og HF-kurser måske er helt så oplagte, og de indgår begge brancher i kerneområdet, jf. bilag 2.

Til gengæld indgår en række andre uddannelsesinstitutioner ikke i kernebrancherne. Eksempelvis er "Tekniske skoler og fagskoler" ikke medtaget under kerneområder for sygeplejersker, til trods for at sygeplejersker har kompetencen i undervisning inden for sygepleje. Tilsvarende er "Engroshandel med medicinalvarer og sygeplejeartikler" ikke kategoriseret som et kerneområde, men der er gode grunde til, at en større gruppe af sygeplejersker er beskæftiget i denne branche.

Et af problemerne er, at brancheopdelingen for uddannelsesinstitutioner kun dækker over institutionernes hovedaktiviteter, mens sideaktiviteter er medtaget under hovedaktivitetens kategori. Et gymnasie med en mindre grundskole kategoriseres derfor som et gymnasie.

De tre grupper med afsluttet uddannelse i 2005 har alle en høj tilknytning til kernebrancherne i 2015, hvor deres tilknytning ligger fra 88 pct. til 93 pct., jf. tabel 3.3. Det må formodes, at beskæftigelsen i kernebrancherne kan variere med jobmulighederne i brancherne, eksempelvis vil det være lettere for lærere at finde beskæftigelse i grundskolen, hvis antallet af lærere forøges.

Dato: 30. januar 2018

Sags ID: SAG-2018-00192
Dok. ID: 2481712

E-mail: NIHB@kl.dk
Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 9

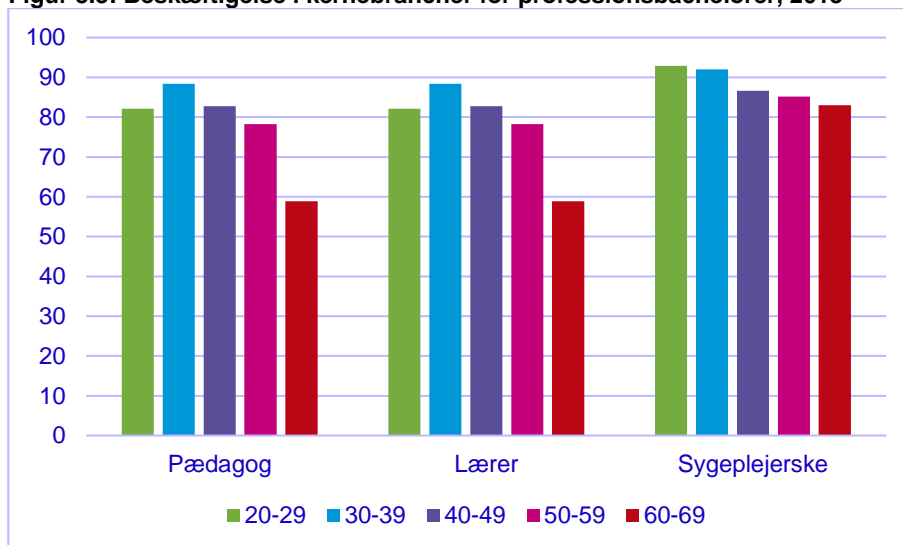
Tabel 3.3: Beskæftigelse i kernebrancher blandt professionsbachelor, 2015

	Gennemført uddannelse i 2005
	Pct.
Pædagoger	93
Lærere	88
Sygeplejersker	88

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Beskæftigelsen i kernebrancherne for de tre grupper af professionsbachelor er dog næsten 80 pct. frem til 60 år, hvorefter den aftager blandt lærere og pædagoger, jf. figur 3.3. Den forbliver dog høj for sygeplejersker også i 60'erne. Desuden er hele 62 pct. af pædagogerne i beskæftigelse uden for kernebrancherne ansat i andre områder inden for den overordnede brancher, som benævnes "Offentlig administration og service". Det tilsvarende tal for lærere og sygeplejersker er 49 pct. og 35 pct., hvilket understreger de tre grupper tilknytning til den offentlige sektor.

Figur 3.3: Beskæftigelse i kernebrancher for professionsbachelor, 2015

Note:

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Bilag 1 – Professionsbachelorers efterfølgende uddannelse

Dato: 30. januar 2018

 Sags ID: SAG-2018-00192
 Dok. ID: 2481712

 E-mail: NIHB@kl.dk
 Direkte: 3370 3235

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 8 af 9

Tabel B1.1: Efterfølgende uddannelse for professionsbachelorer

Pædagoger	Pct.	Lærere	Pct.
Pædagogik, LVU	3	Pædagogik, LVU	2
Pædagogik, MVU	1	Pædagogik, MVU	2
Administrationsøkonom	1	Administrationsøkonom	1
Folkeskolelærere	1	Didaktik og undervis.teori	< 1

Sygeplejerske	Pct.
Sundhedsvidenskab i øvrigt, LVU	2
Sygeplejevidenskab i øvrigt, LVU	1
Folkesundhedsvidenskab, LVU	1
Sundhedsfaglig udd. uden nærmere	1

Note: Procent satser er afrundede

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Bilag 2 – Kernebrancher for professionsbachelorer

Tabel B2.1: Kernebrancher for professionsbachelorer

Pædagoger	Kode	Sygeplejerske	Kode
Folkeskoler o.lign.	852010	Hospitaler	861000
Specialskoler for handicappede	852020	Alment praktiserende læger	862100
Ungdoms- og efterskoler	853110	Praktiserende speciallæger	862200
Gymnasier, studenter- og HF-kurser	853120	Sundhedspleje, hjemmesygepleje og jordemødre mv.	869010
Tekniske skoler og fagskoler	853200	Sundhedsvæsen i øvrigt i.a.n.	869090
Døgninstitutioner for personer med psykiske handicap	872010	Plejehjem	871010
Døgninstitutioner for personer med fysisk handicap	873010	Institutionsophold med sygepleje i.a.n.	871020
Døgninstitutioner for børn og unge	879010	Døgninstitutioner for personer med psykiske handicap	872010
Dagplejemødre	889110	Døgninstitutioner for personer med fysisk handicap	873010
Vuggestuer	889120	Hjemmehjælp	881010
Børnehaver	889130		
Skolefritidsordninger og fritidshjem	889140		
Aldersintegrerede institutioner	889150		
Fritids- og ungdomsklubber	889160		

Lærere	Kode
Folkeskoler o.lign.	852010
Specialskoler for handicappede	852020
Ungdoms- og efterskoler	853110
Gymnasier, studenter- og HF-kurser	853120
Tekniske skoler og fagskoler	853200

Dato: 30. januar 2018

Sags ID: SAG-2018-00192
Dok. ID: 2481712

E-mail: NIHB@kl.dk
Direkte: 3370 3235

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 9